

І чужому навчаєтесь,
Свого не чурайтеся...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Свобода", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
Тел. з Нью-Йорку:
ВАРчелу 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXIII Ч. 118. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ВІВТОРОК, 28-го ЧЕРВНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 28, 1966 No. 118. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 27 червня 1966

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 24-ГО ЧЕРВНЯ підписав закон про збільшення висоти федеральної заборгованості з 328 мільярдів до 330 мільярдів доларів. Це є так звана тимчасова висота федеральної заборгованості; Уряд просив збільшити висоту федеральної заборгованості з 328 мільярдів до 332 мільярдів дол., але Конгрес погодився збільшити тільки на половину з цього — на 2 мільярди дол.

ПАЛАТНА КОМІСІЯ ЗБІЛЬШИЛА НА ОДИН мільйон оборонний бюджет, який президент Джансон запропонував у висоті 57,664,000,000 дол., а Палатна Комісія Вадатків ухвалила 58,611,000,000 дол. Комісія збільшила оборонний бюджет на фінансовий рік, який починається 1-го липня 1966-го року, бо треба на 569 мільярдів дол. більше на втримання військового персоналу, який мусив збільшитися в більшому темпі, як Уряд передбачав в січні цього року. Конгрес додав ще видатки на протрактектні ракети, на дальносяжні бомбовики, на атомову фрегат, бо Уряд не запланував федеральних видатків на ці програми, будучи проти них.

ГЕРШІ ПРОПОНУЄ ЗБІЛЬШИТИ висоту віку, в якому можна було б покликувати до військової служби рекрутів — до 34-го року. Тепер американські юнаки можуть бути покликані до служби у збройних силах ЗДА у віці від 18-ох до 26-ох років. Численні студенти та інші юнаки старшують про відлікування військової служби, і коли дійдуть до закінчення 26-го року життя, взагалі не будуть при військовій ЗДА. Палатна Комісія Збройних Сил веде слідство в цій справі. Генерал поручник Луїс В. Герші, директор Рекрутської Служби рекомендує збільшити висоту обов'язкового віку, а недавно конгресмен республіканець О'Клоскі рекомендував зменшити цей обов'язковий вік з 26-ох років до 23-ох або 24-ох років.

НИКСОН ВІДВІДАЄ 25 СТЕЙТИВ вліті і восени цього року і вестиме виборчу кампанію в користь республіканських кандидатів. Колишній віце-президент і республіканський кандидат на президента в 1960-му році влітку мусить ще виїхати до Європи в справах адвокатської фірми в Нью-Йорку, в якій працює. В цьому тижні Ніксон має промовляти в Дітроїті, Флінті і Бей Сіті (Мішиген), Оклахома Сіті, Бірмінгемі (Алабама), в Ронкові (Вірджинія) та у Вашингтоні, Д. К. Щодо майбутніх республіканських кандидатів в 1968-му році, то на думку Ніксона, треба вважати до цього річчя виборів, коли можна буде вказувати на тих, що будуть змагатися за номінацію на республіканського кандидата на президента.

КОНВЕНЦІЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ЗДА вибрала 28-го червня Гуса Голла на головного секретаря, а Генрі Вінстона на голову Крайового Комітету. Це вперше від 1961-го року публічно комуністи повідомили, хто очолює їхню організацію. Досі вони про це не писали, щоб Департамент Справедливості не міг притягнути до судової відповідальності головних партійних урядовців за те, що не реєструються як чужі агенти, чого вимагає закон про безпеку країни. Голл має 55 років, а негр Вінстон — 53. Їх обидвох вибрали через акламацію. Списки 80-ох членів Крайового Комітету комуністи не опублікували.

У СВІТІ

ПАПА ПАВЛО VI висловив свій жалі, що його заклик до миру в В'єтнамі не мав успіху. Він висловив промову до високих духовників і дипломатів, які прийшли до нього в минулу п'ятницю з ім'яними бажаннями: це був за латинським календарем день святого Івана Хрестителя, а світське ім'я Папи було Іоанніні (Іван) Монтіні. Щойно ставши Папою — він прийняв ім'я Павла VI. Папа назвав кілька країн у світі, де або зросли шанси замирення або продовжується фермент.

МІЖ АПОСТОЛЬСЬКОЮ СТОЛИЦЮЮ І ЮГОСЛАВІЮ ПРИЙНЯТО ДО ЗГОДИ щодо взаємних відносин. Відповідний договір підписано у Београді в суботу 25 червня ц. р. На цій підставі Югославія встановить свого дипломатичного представника в Апостольській Столиці, а ця остання — у Београді. Ці дипломатичні представники матимуть трохи менший ступінь як амбасадорський. Взаємини між тими двома сторонами були зрівняні у 1952 році, коли-то комуністичний уряд Югославії засудив за „коллабораціонізм“ архієпископа Алоїза Степінача з Загребу, піднесеного потім до гідності кардинала. Степінач звільнився, але конфігували в його селі і він помер 1960 р. Католицька Церква дістає свободу діяння в Югославії під палецькою юрисдикцією з застереженням — не ангажуватися в політичних справах.

У КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАІ продовжується „ЧІСТКА“ В ПАРТІЙНИХ РЯДАХ З „АНТИПАРТІЙНИХ ЕЛЕМЕНТІВ“. За відомостями в Гонг Конгу — її жертвами впадо теж багато атомових фахівців, які покинули звільнившись в Америці й вернулись до Китаю та працювали там в лабораторіях. Західні газети твердять, що фермент в комуністичних рядах в Китаї дійшов до такого ступня, що Мао Тсе-тунг очевидно втратив контроль над очолюваною ним компартією.

У ВАРШАВІ ВІДБУВАЄТЬСЯ в минулу неділю 26 червня демонстрація коло 1.000 осіб проти комуністичного режиму — під гаслами вірності Католицькій Церкві та її примасові — кардиналові Вшишневському. Демонстрація відбулася безпосередньо внаслідку заборони поліції в різних містах Польщі — нести у публічних процесях репродукцію образу „Чорної Мадонни“ з Ченстоховського собору. Поліція розганяла демонстрантів слізьним газом і біла їх палками.

ЗАХІДНІЙ БЕРЛІН зривав розмови з східнонімецькими комуністами про відновлення умови про право західних берлінців відвідувати своїх кривних і приятелів у Східному Берліні. Відповідний договір кінається з кінцем цього місяця. Східнонімецькі комуністи поставили за передумову продовження того договору — визнання східнонімецького уряду, як „суверенного“, з яким підписується міжнародний договір.

ВІДВІДНИН КОМУНО-КИТАЙСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА ЧУ ЕН-ЛЯЯ В РУМУНІ СКИНЧИЛИСЯ невдачею. Він відлетів в минулу п'ятницю з Букарешту після своєї 8-денної візиту: не проголошено ніякого спільного комунікату і не сказано нічого, що виходило б за межі загальної фраз.

ЗДА й СССР погоджуються на „тимчасове“ припинення всіх атомових вибухів

Скерборо, Канада. — У канський делегация запропонував в провінції Онтаріо в Канаді відбуватися як своєрідний експеримент під спонзором Канадського припинення всі атомові експерименти, себто також підсправ 4-денна конференція, яка прийняла назву „Міжнародної асамблеї для атомової зброї“ з участю фахівців у справах роззброєння з кругло 60 країн. Хоч це не наче приватна, чи рідше півофіційна конференція, проте прибули туди такі офіційні особи, як міністер Британії для справ роззброєння лорд Чалфонт, заступник директора державної американської Агенції для справ контролі зброєння і роззброєння Адриан Фішер, голова Комісії наукових проблем роззброєння при советській Академії Наук професор Васілій Смелянов і інші видатні постаті. Амери-

ПРЕЗИДЕНТ ДЕ ГОЛЛЬ І ЙОГО ДРУЖИНА ЗАПРИЧАЩАЛИСЬ У ЛЕНІНГРАДІ

ДЕ ГОЛЛЬ НА СИБІРУ. Французький президент Шарль де Голль під час своїх відвідин у Советському Союзі побував і на Сибіру. На фото — де Голль оглядають працівники однієї фабрики в Новосибірську. Очевидно, що до багатьох таборів каторжної праці де Голль не подили.

Ленінград. — У цьому місті більшовицької революції президент Франції де Голль і його дружина, які перебувають на офіційних відвідинах у Советському Союзі, побували в неділю 26-го червня в римо-католицькому костюлі, де вислухали Богослуження і запричащались. Це вперше — як кажуть приближники де Голля — президент Франції приєднався під час закордонної подорожі. Костюл в якому побував де Голль має назву костюла св. Марії з Лурд, Ленінграді є около 12 тисяч стіль на Ровенській вулиці в самому осередку Ленінграду. Шлях вислухання Богослуження президент де Голль і його дружина оглядали в Ленінграді в товаристві советського прем'єра Косігіна. Вони побували на малому шпиталі, де поховано жертва німецької облоги Ленінграду під час другої світової війни, як також Ермітаж — один із найбагатших музеїв у Советському Союзі, де між іншими багатьох експонатів французького мистецтва. Увечері того ж дня де Голль був на виставі Ленінградського балету. Попереднього дня, в суботу,

Медична опіка почнеться 1-го липня без жадних труднощів

Вашингтон. — Директор Бюра здоров'я при соціальному забезпеченні Артур Е. Гесс заявив, що велика більшість шпиталів в цілій країні зголоосилася до співпраці з соціальним забезпеченням, і тому 1-го липня медична опіка зможе початися згідно з планом. Представники шпиталів заявляють, що може виявитися нестача медичного персоналу, коли в перших днях зголооситься більше число пацієнтів в рамках соціального забезпечення. Ця справа може бути актуальною в малих шпиталах, але її не спричинить закон про медичну опіку, тільки її унаглядити, — сказав директор Гесс. Ще вповні не знати, як поставляться до медичної служби деякі приватні шпитали, яких є коло 800. Деякі з них не вдоволені з законом про медичну опіку. Уряд Публічного Здоров'я веде кампанію за збільшення числа медичних сестер та медичного персоналу в шпиталах. На всіх 7,000 шпиталів коло 800 не зголоосилися до співпраці з соціальним забезпеченням.

В столиці стоїть Міссісіпі занічливою демонстраційний похід негрів, який тривав три тижні

Джексон, Місс. — В неділю 26-го червня тут закінчився демонстраційний похід негрів, в якому в кінцевому дні взяли участь від 12,000 до 15,000 осіб, які зібралися коло стейтвого Капітолію, домагаючись негайних реформ в трактуванні негрів у населення. Цей похід почав був негр Джеймс Мередіт ще 5-го червня. Він був поранений вже 6-го червня і лікувався в Нью-Йорку, але похід продовжувався без нього, переїхавши цілий стейт до столиці, хочаби доказати білим властям, що чорне населення не боїться домагатися своїх прав, які їм гарантує федеральна Конституція. Джеймс Мередіт — це той студент-негр, який перший був вписався до стейтвого університету в 1962-му році, хоч до нього до того часу записувалися самі білі учні. Цей похід відбувався під проводом о. д-ра Мартіна Лютера Кінга, який очолює рух негрів за зрівняння в правах із білим населенням. Коло стейтвого Капітолію промовляв Джеймс Мередіт, який сказав, що преса, радіо й телевізія обдурювали публічну думку, твердячи, що його постріл був негр, а не білий чоловік, якого поліція зараз таки після злочину була заарештувала. Присутні гаряче оплескували промову Мередіта, так само і промову д-ра Кінга.

Збірна українців перемогла литовців 156:126 у легкоатлетичних змаганнях

Шикаго, 28 і 29 червня. В цих днях відбулися тут міжнародні легкоатлетичні змагання між збірними українців та литовців, які і футбольна зустріч збірних цих двох національних груп Америки і Канади. В легкоатлетичних змаганнях чоловіки української збірної перемогли литовців з рахунком 108:66, а литовські жінки перемогли українку 60:48. Загальний вислід цих змагань 156:126 в користь української збірної. У футбольних змаганнях збірна українців здобула високу перемогу над литовцями з рахунком 5:0. Ворота стріляли: Л. Довгалюк, Е. Андрушишин, З. Снілик, В. Чижович і М. Нога. В легкоатлетичних змаганнях героєм був Андрушишин, який здобув для українців три перші місця, а саме в стусані кулею, та метях диском і ратичем. Спеціально вислід мету ратичем 236.8 стій був імпрозантним осягом цього молодого атлета, який вже має першість юнаків Канади 1965 року в цій конкуренції та, мабуть репрезентуватиме Канаду у міжнародних змаганнях. Переможці поодиноких легкоатлетичних конкурсів одержували нагороди з рук Ярослава Хоростія, представника Укр. Райнської Спортової Централі Америки і Канади, яка відзначувала цими змаганнями своє десятиріччя. Го с подарем змагань був осередок СУМА ім. Павлушкова в Шикаго, який виявився дуже добре з цього завдання та гостив в неділю учасників змагань прийняттям у своєму домі СУМА в Шикаго. Глядачів на легкоатлетичних змаганнях було всього 250, а на футбольних близько 600. На Українському Селі в Ванвуд Бруку, Н. Дж. відбувся минулої неділі Український Спортовий День — пікнік, що його влаштували спільно УСК Нью-Йорк і „Чорноморська Січ“ з Нью-Йорку. В програмі були проведені футбольні змагання юнаків за першість СУАСТ-Схід, в яких юнаки УСК-у перемогли 3:2 однокласників „Ч. Січ“. У зустрічі перших друзин обох Товариств футболісти „Ч. Січ“ відплатили за своїх юнаків і перемогли 4:3 дружину УСК-у. В цьому спортовому пікніку взяло участь близько 700 осіб, з яких 466 Товариств

В Австралії конференція міністрів СЕАТО радить над загрозою комунізму

Камберра. — У столиці Австралії розпочалася в неділю 27-го червня конференція 8-ох держав Південно-східного азійського оборонного пакту (СЕАТО), до якого належать ЗДА, Британія, Франція, Австралія, Філіппіни, Сіям і Пакістан. Франція вислала туди п'ятих свого „обсерватора“, а Пакістан свого амбасадора в Австралії. Решта шість держав репрезентовані там своїми міністрами закордонних справ. Державний секретар Дін Ракс заявив, що нема шансів на швидке замирення у В'єтнамі з уваги на негативне становище Північного В'єтнаму. Головною темою тієї конференції — загроза з боку Комуністичного Китаю для цілого півдня Азії. СЕАТО не виправдало на 100% своє призначення, бо Британія і Франція заявили були проти активної участі у в'єтнамській війні. Зате Австралія, Нова Зеландія і Філіппіни вислали до Південного В'єтнаму невеликі контингенти. Сіямський (тайський) міністер закордонних справ Танат Хомантавував ті розбіжності думок між членами СЕАТО, але заявив, що „краще мати бодай зверхню фасад, як не мати нічого“. Західні кореспонденти в Камберрі твердять, що цього річчя, 11-та з черги конференція міністрів СЕАТО, відбувається в крайній атмосфері, як попередні, бо загроза з боку Комуністичного Китаю стала виразнішою та активній спротив Америки у В'єтнамі неможливі комуністам заволодити тією країною.

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО В ЛОНДОНІ

Париж. — Як повідомляють паризьке „Українське Слово“ в квітні ц. р. в Лондоні заснувалося „Польсько-українське Товариство“, що має на меті взаємну інформацію обох сторін про політичну, суспільну й господарську ситуацію в Україні і Польщі, спільне обговорювання міжнародного положення, ширення ідеї польсько-українського порозуміння в обличчя спільної небезпеки та налагодження зв'язків з іншими народами балтійсько-чорноморського простору з метою відбудови й забезпечення їхньої самостійності. Товариство складається з двох автономних груп: української і польської.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР МАЛЯРА І ПОЕТА В. ХМЕЛЮКА В ПАРИЖІ

Париж. — В Парижі відбувся заходами Літературно-мистецького Клубу літературний вечір, в якому виступили зі своєю давнішою літературною творчістю відомий малаяр Василь Хмелюк. Свою літературну творчість залишив Хмелюк ще в 1928 році після виходу третьої збірки його поезій. Він присвятився в дальшому житті малюванню. На вечорі автор читав свої вірші.

Українець очолив советську міжпланетарну програму

Москва. — Кореспондент „Нью Йорк Таймс-у“ Теодор Шабат подас, що на керівника міжпланетарної програми Советського Союзу був в призначений Михайло Кузьмович Янгель. „Українська Радянська Енциклопедія“ має таку інформацію про Янгеля (без фотознімки): український радянський вчений в галузі механіки, академік АН УРСР (з 1961). Народжений в селі Зирянова в Іркутській області, в сім'ї селянина. В 1937 закінчив Московський авіаційний інститут. Працює над теоретичними і практичними проблемами механіки. Про підвищення Янгеля вказувала листа прийнятих у членів Центрального Комітету партії на 23-му з'їзді цієї партії в Москві цієї весни. Янгель також вбраний в останні вибори до Верховного Союста. В 1961 Янгель був діяльний в партійній організації Дніпропетровська. Поодиноким членом партії, яку тепер займає Янгель, мав перше Сергій Корольов, який перед кількома місяцями помер. Також Корольов був українського походження.

У Вашингтоні відбувся панель на тему діяльності і політики УККА

Вашингтон. — Заходами Вашингтонського Відділу Українського Конгресового Комітету відбувся в одній із залей Мейфлавер-готелю в неділю 26 ц. м. панель з участю двох доповідачів — ред. Івана Кедрина-Рудницького і д-ра Р. Борковського. Панель відкрив голова Відділу д-р Р. Барановський та передав ведення панелю, як модераторові, д-рові Ю. Старосольському. Доповіді стосувалися теми „Діяльність, політика і проблеми УККА“. Доповідач ред. І. Кедрин пригадав найважливіші акти УККА від часу першого Конгресу українців Америки з травня 1940 року та скарактеризував обидві ділянки діяльності УККА — на внутрішньому громадському терені та на зовнішньому американському. Вказав на головні успіхи й невдачі у зв'язку з різними загально-українськими явищами та з актуальною американською закордонною політикою. Д-р Р. Борковський висував цілу низку застережень і критичних зауважень на тему теперішнього складу керівних органів УККА та його політики. Однак — при поважних розбіжностях — обидва промовці признали, що в багатьох точках погоджуються. З-поміж кількадесяти прийнятих висновків українських діячів, мешканців Вашингтону, зголошено низку запитів. Переведено теж коротку дискусію. Д-р Ю. Старосольський закінчив вечір, давши коротке резюме та ствердивши поважний рівень доповідей і дискусій і користь з улагоджування таких імпрез, що з'ясувають прилюдно важливі наші проблеми.

Відбувся бенкет з нагоди 25-ліття відновлення державности

Нью-Йорк, 26-го червня. — Організації Українського Визвольного Фронту з Нью-Йорку влаштували святочний бенкет з нагоди 25-ліття відновлення української державности. Акту з 30-го червня 1941 року, в залі УНДому з участю понад 250 гостей. Бенкетом проводили гостямістер Мірослав Шмігель в українській та Володимир Будзак в англійській мовах. Головними промовцями на цьому святі були д-р Петро Мірчук та Володимир Будзак (англ. мова). Короткі промови-привітні виголосили: д-р Дочев від Американських Приятелів АЕН, суддя Метто Трої від Комітету Тижня Поневолених Націй, Теодор П. Дженнінгс від організації Американської Християнської Молоді і отаман Ігнат Білий від кубанських козаків. Д-р Олександр Соколович репрезентував на бенкеті Відділи УНСоюзу метрополії Нью-Йорку та НТШ. Мистецьку програму бенкету — свята виповнили виступ ансамблю в складі Ліза Чепіль, Марія Лисак і Богдан Паздрій (режисер), які виконали монтаж „30-го Червня“ укладу Олега Лисака. Музичний супровід до мистецької частини був у руках п'яністки Трени Чузи.

Український Інститут Америки вшанував пам'ять свого основника

Нью-Йорк. — Минулої суботі, 25-го червня, тут стараннями Українського Інституту Америки та в його репрезентативних приміщеннях відбувся вечір, присвячений пам'яті основника Інституту і його першого президента та мещената, відомого нашого промисловця св. п. Володимира Джуса. Вечір відкрив коротким словом друг і співпрацівник Володимира Джуса проф. Девід Г. Кейн а про дві із зустрічей з Покійним, одну громадського і одну товаришеского характеру, розповів ред. А. Драган. У мистецькій частині програми Християнська Петровська виконала кілька творів на фортеп'яні, а операва співачка Галина Андрєадіс при фортеп'яновому акомпаніменті проф. Ол. Омельського відіпала кілька пісень. На закінчення Теодор Джус, син Володимира Джуса і теперішній президент Інституту, дякував усім за участь у вечорі.

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ ЕДВАРДА КОЗАКА В ГАНТЕРІ, Н. Й.

Як кожного року, так і цього, відбувається в Гантері в залі мотелю „Ксеня“ виставка образів Едварда Козака. Виставка буде мати понад шістьдесят образів, всі вони зв'язані з українським життям. Як попередніх років переважав побут українського села, то цим разом переважає тематика „військова“, „Львівський Листопад“, „3 Високого Замку“, „Під Львовом — 1919-тий рік“, „Червона Калина“, „Слово о полку“ „Князі Дружинники“, „Дума про козака Нечая“ — це заголовки більших композицій, характерних для мистця. Протосек до українських пісень. Багато образів мальовани новією технікою, аквариллю з розацією. Відкриття виставки відбувається 2-го липня. У вечір з нагоди виставки виступи добрих приятелів мистця — Миколи Понеділка і Івана Керницького.

ПРАЦЯ ПРО МИСТЕЦТВО СВ. ГОРДИНСЬКОГО ВИПШЛА ОКРЕМОЮ ВІДБИТКОЮ

Париж. — У видавничстві НТШ у Парижі вийшла окремою відбиткою праця стаття відомого нашого мистецтвознавця Святослава Гординського, що була змішана у 20 зшитку Енциклопедії Українознавства під голсом „Мистецтво, мистецька освіта, мистецтво українське“.

СВОБОДА **СВОБОДА**
 UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
 FOUNDED 1898
 Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07308
 Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1958.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це вказано застеріг, долучити за адресою конверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: На рік \$12.00; на пів року \$6.25; на три місяці \$3.25. В Джерсі Сіті і закордоном: На рік \$14.00; на пів року \$7.50; на три місяці \$4.00. Для членів УНОСоюз, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07308

Роковини походу Гітлера на Схід

Минулої середи, 22 червня ц. р., сповнилося 25 років з того дня, коли найбільша в дотогочасній історії світу німецька зброяна сила рушила у завойовницький похід проти свого союзника. Пакт неагресії Молотова-Ріббентропа з 24 серпня 1939 уможливив Гітлеру напасти через сім днів після його підписання на Польщу й окупувати її в тридцятихвилинний "бліцкригу". — уможлививши водночас Сталінові "визволити" українські й білоруські землі, що були окуповані Польщею, і знищити таким чином центри української й білоруської закордонної ірреденти. Але з ідою апетит зростає. Півдні Польщі був тільки прелюдією до гітлерівських планів підвою цілої Європи. Данія, Бельгія, Голландія, Люксембург, Норвегія і Франція, а на півдні Балкани впади жертвою німецької неспровокованої агресії. Однак, план підвою Британії заломився на спротиві британського летунства. Теорія німецького "лебенрауму" вимагала дальших завойовань, — режим терору на окупованих територіях породжував підпільний спротив автохтонів, і таким чином війна продовжувалась.

Сталін до останньої хвилини не вірив у можливість зради з боку свого німецького союзника. Всіх, що звачувались перестерігати його, наказував розстрілювати. Коли ж похід тримільйонної німецької армії на схід став dokonаним фактом, він, Сталін, мстився за свою короткозорість та за катастрофальні наслідки своїх дилетантських наказів — на союзними старшинах: таким чином поруч із велетенськими втратами, що їх завдавали більшовикам німці, Сталін "чистив" старшинський корпус від "зрадників". Мільйони союзними воїнів піддавалися в полон, військовий та адміністративний апарат на велетенських просторах Союзу був розбитий. Німецькі воїни піднесли прапор на Ельбрусі, на Кавказі, і стали під Москвою та Ленінградом. У своєму переможному поході вони зайняли все Україну.

Але після своїх головокружних перших перемог німці остаточно програли. Програла з двох головних причин: внаслідок політичної тупости, виявленої супроти народів на підбитих обшарх, і внаслідок протуплення до війни Америки, спровокованої нападом Японії на Перл Гарбор 8 грудня 1941 р. Уярмлені московськими більшовиками народи сподівалися від німецької армії визволення, але, зазнавши безглузлого кривавого терору й масового винищення, як "унтерменші", звернулися проти нового навізника. Америка своїм масовим постачанням зброї, амуніції, всякого вряду та харчів уможливила більшовикам перемогу під Сталінградом. Німці залишили Україну зруйнованою й знищеною фізично й матеріально, а нова хвиля терору, що залилася Україну після повороту більшовицької влади — доповнює чашу терпіння многотрагедального українського народу.

Справа короля Файсала

Король Савді Арабії Файсал прибув до ЗДА на особисте запрошення президента Джансона, отже є він офіційним гостем не тільки Президента, але й ЗДА. Відвідини короля Файсала у ЗДА мають глибокий підклад. Він завіс королівський трон в Савді Арабії у 1964 р. і зразу почав переводити реформи у своїй країні. Перш за все у його плані скасувати феодальні порядки і змодернізувати економіку й політично- громадське життя. Він — єдиний в арабському світі великий приятель Америки. У загальній акції проти комуністичної агресії, що загрожую арабському світові, доля короля Файсала знаменна. Він також відтворює в арабському світі амбіції Єгипту на повне домінування над арабами.

Король Файсал мав необережність: на пресовій конференції у Вашингтоні він заявив, що Єгипет — хоч існує політично роздвоєння з цією державою — все ж таки є братньою республікою для королівства Савді Арабії. Якщо ж йдеться про Ізраїль, то ворогом Савді Арабії є не так сама ця держава, як жидівський націоналізм у вигляді сїонізму, що став причиною агресії у відношенні до арабів і спричинив вигнання багатьох тисяч арабів з їх рідних домів у Палестині. До цієї заяви король Савді Арабії додав, що ворогами вважає він і тих, які допомагають ворогам Савді Арабії, підтримуючи сїонізм в Ізраїлі.

Ці слова короля Файсала викликали обурення жидівського населення у ЗДА. Посадник Нью-Йорку заповів був прийняти на честь короля Файсала, але майже двомільйонна жидівська група в цій метрополії почала натиск на посади, щоб він це прийняття відкликав.

Зрозуміла річ, американські жиди мають повне право, а може й обов'язок протестувати проти несприятливих висловів високопоставленого гостя. Вони мали право протестувати проти вияву нетерпимости одного народу у відношенні до другого, головну тут, у ЗДА, де різні народи, різних національностей, раси, релігії й політичних переконань живуть один побіч одного і разом працюють. Але посадики великого Нью-Йорку не міг діяти тільки під натиском одної національної групи у відношенні до гостя, з яким зв'язані політичні плани Америки. Не можна поборювати одної крайньої національної нетерпимости другою, бо це лише підсилює всяку нетерпимість.

У випадку з відкликанням прийняття для короля Файсала в Нью-Йорку, очевидно, найважливішу роль відіграв виборча калькуляція. Два мільйони виборців — це позиція у рахунку кожного потенційного кандидата на пост посади чи губернатора, і треба було б тільки жаліти, якщо обидва заінтересовані політики — і посадики міста Нью-Йорку і губернатор Нью-Йоркського штату — керувалися лише особистими спонуканнями, маючи перед собою майбутні вибори. Гостям Президента держави належить виявляти гостинність. Ми пам'ятаємо, яке обурення зиялося в країні, коли прибув до ЗДА Хрущов. Але він був офіційним гостем, і ніхто не відкинував запровадження прийняття. Великі протести могли і повинні були бути у відношенні до арабського короля. Але не повинні адміністративні достоянники своєю поведінкою утруднювати політичні заміри Уряду.

Українське питання на міжнародній конференції

З початком квітня ц. р. відбулася в університеті Індіани в Блумінгтоні 4-денна міжнародна конференція, присвячена питанням національності Габсбурзької монархії XIX століття. Конференцію спонзорували Східноєвропейський Інститут Університету Індіани та Американський Комітет для сприяння студій історії Габсбурзької Монархії. Майже сотня вчених з десятиох країн вислухала й обговорювала понад тридцять доповідей з історії національно-імперської австро-угорської імперії в останньому столітті її існування. Американські й європейські професори старалися відповісти на найбільш актуальні й релігійні питання, як сили, що цементували окремі частини монархії в єдину могутню державу, але одночасно й роз'єднували їх аж до остаточного повного розвалу в 1918 році.

Дуже цікаві були засідання, присвячені окремим національностям, які входили в склад Габсбурзької імперії. Організатори конференції вирішили кожній окремій національності присвятити дві доповіді — одну, опрацьовану американським ученим, а другу місцевим ученим, запрошеним з Європи.

І так, про німців, мадяр, сербів, хорватів, чехів, словаків, румунів говорили не тільки американські історики, але також історики з Відня, Будапешту, Београду, Загребу, Праги, Братислави, Бухарешту. Про словинців говорив доповідач з Любляни, про поляків — американський професор польського походження; він же відчитав доповідь краківського професора, який не міг особисто прибути.

Про українців в Галичині під австрійським пануванням говорив д-р Іван Лісак-Рудницький, професор Львівського університету. Сальваторе з Філадельфії, зі Львова не було ні доповідача, ні надіслані доповіді. Треба згадати, що всі завадлені зголошені учасники конференції отримали всі доповіді на письмі ще перед початком конференції і мали час підготуватися до дискусії.

Доповідь проф. Рудницького розміром на 60 сторінок була в руках учасників конференції під час її усеї презентації (в скороченні). Перед очима присутніх пересунулася історія галицьких русинів — українців від часів кромийської темрилі кінця XVIII віку через часи Шаушкєвича до часів Франка, від часів панщини до здвигу "Січей" і "Соколіа" у 1914 році, від часів темної селянської маси через "Руську Раду" 1848 року, період москвофільства аж до Українських Січових Стрільців 1914 року. Належне місце було приділене ролі греко-католицького духовенства в національному відродженні. Західна вітка українського народу не потонула ні в "російському морі", ні в польському багні", як говорилось у XIX віці в Галичині.

На відміну від інших доповідей, які підкреслювали негативну поставу їх національностей до Габсбурзької Монархії, головна теза і мадяр, проф. Лісак-Рудницький виділяв, згідно з історичною правдою, також моменти, які зближали українців до Відня, що визволили галицьких селян з польської панщини, українська інтелігенція розуміла, що прада українського народу під Росією в другій половині XIX стол. були куди менші, ніж у Галичині під Австрією. Відень брав часами українців в оборону проти сваволі польської галицької адміністрації.

На цьому ж засіданні американський професор історії Петро Вандич, родом зі Львова, реферував про галицьких поляків під Австрією. А що в історії Галичини годі промовчати польсько-українську боротьбу, він реферував цю проблему на загальне коректно, виразно, застерігаючи, що не поділяв давніх польських тверджень, нібито австрійський намісник Стадін, "видумав українців". Але все таки вразило на нападках, що головною австрійською політикою "двіде ет імпера" (діли і пануй) була відповідальність за жалюгідний стан польсько-українських відносин. Проти цього твердження виступив і дискусії молодий віденський професор Р. Пляшке, який твердо став на проукраїнському становищі, закликаючи полякам повну вину загноблення українців в Галичині.

Конференція виявила, що націоналізм в підкомуністичних державах зовсім не мервві, і що вони навіть підтримуються урядами, якщо тільки не спрямовані проти Москви. Несподіванкою на конференції був дуже гострий, прямо совіністичний тон румунських делегатів проти мадяр, коли обговорювалося справа Семігроду.

Конференція цікава для нас двома знаменними моментами: українською півдні приділено окреме, належне місце у вигляді окремих доповідей; українське тему реферував учений - українець.

Цілком слушно зробив професор Ганс Кон, який під час бенкету спеціально вирізняв у своєму кінцевому слові доповідь професора Рудницького, як знамениту ("ексцелент"). Усі матеріали конференції будуть опубліковані. Таким чином чи не вперше появився англійською мовою оригінальна, коротка історія українців в Галичині під австрійським пануванням. Добре було б при цій нагоді додатково опрацювати й видати англійською мовою історію буквинських і закарпатських українців.

В японському парламенті відбувся в минулу суботу бурхливий авантюри, коли-то послі з соціалістичної меншости не хотіли допустити, щоб перевести наказ різних законів і силосів не допустити на залю посів з урядової більшости. Водночас велика делегация жінок агітувала в клубнарах за сквалення закону проти різних явищ, що сприяють деморалізації.

Співжиття українського селянства з „старшим братом“

Нас турбує те, що по українських містах і містечках, навіть там, де раніше з'єднані не було, запанувала московська мова. Основною причиною цього є те, що в Україні державною мовою є не українська, а московська. Там усе чиновництво говорить і лише лише по - московському. В такій ситуації, суверенній УССР до всіх державних інституцій, партійних організацій, судів, на пошти всі листування провадиться в російській мові. Русифікація підсилюється національними байстрюками, які тікають від свого народу, щоб придобати собі окупційній владі і робити собі кар'єру. До того всього Москва послідовно заселює Україну московським елементом.

Постає питання: як поступити русифікації серед українського сільського населення? Тут хочуть подати деякі відомості, які наше сільське населення в минулому ставило до тих осадників, що їх російський уряд поселив на Україні, передусім на півдні, де були великі земельні простори колишніх запорозьких земель. Щоб з'ясувати, в якій мірі московські осадники впливали на русифікацію селянства, за ініціативою статистика Херсонського Губернського Земства О. Русова переведено статистично-етнографічне обстеження мішаних поселень на Херсонщині, матеріали якого опубліковано в „Сборнику Херсонського Земства“ за 1889 рік.

Як типове мішане поселення вибрано село Дмитрівку. Це село було засноване десь на початку XVIII століття. Населення його на час обстеження складалося з двох основних груп: „малоросів" і „великоросів", які протягом більше як 150 років жили цілком окремо, не змішуючись. Вони різнилися між собою мовою, звичаями і убранням.

В збірнику зазначено: „Належачи до одної громади, до тої самої церкви, малороси і великороси не мають ніякого впливу одні на одних і не переймають одні в одних нічого, навіть у господарстві... Малороси і великороси не зближуються між собою: вони взаємно не женяться, навіть не йдуть у куми одні до одних". „Обоєлітне відчуження між ними таке значне, — сказаво далі в цьому збірнику, — що вони намагаються повертати взаємні зв'язки навіть там, де ті зв'язки були підтримувані урядовими заходами". Так, наприклад, у 1888 році „малороси" ухвалили розділити громадську землю на дві частини: „малоросійську" й „великоросійську"; поділи цю ухвалу в „крест'янському присутствії" і просили утворити для „малоросів" і „великоросів" окремі управи. Але „присутствії" відмовило, бо поділу була підписана лише „малоросами". „Великороси" такого поділу не хотіли, і коли призначено громадські збори в цій справі, то на них не приходили. В 1888 році „малоросам" вдалося відокремитися толокою; на якій „великороси" не мали права висіпати коней.

Далі в збірнику читаємо: „У малоросів заважається велика стійкість щодо їхньої самобутности. Російську книжку мову в школі, а тим більше поза нею вони майло засвоюють... Взагалі помітно, що великороси легше сприймають малоросійські слова в розмовах, ніж навпаки... Малороси ж від одного слова великоросійського не живають; жба лише в сварці з великоросами".

В підсумках дослідження сказано: „Тому, що ці дві групи населення живуть одні побіч одної більше ніж 150 років і виховали кілька поколінь при однакових фізичних умовах, зберігаючи свої національні прикмети і не піддаючись взаємному впливу — значить, існує дуже велике провалля між їх духовним складом, світоглядом, способом життя, походження яких закорінене в далекій минувшині тої і другого народу".

Як пригадує на Херсонщині багато чужонаціональних слобід і містечок. Колись вони всі жили окремим життям від українських поселень. Мешканці деяких з них були багатими за українців, бо їхнього часу наділено липшини землями. З такого чужонаціонального населення постали сербські, хорватські, македонські та інші дрібні слов'янські колонії, але в кінці XIX сторіччя вони цілком злилися з українцями, прийняли місцеву українську говірку й розпилися в тубільному морі так, що тільки з прізвиськом можна було пізнати їхню оригінальну народність. Але московські колонії, мешканці яких чомусь називали „литвинами", далі існували ізольованими в українському морі.

Навіть жидівські хліборобські колонії, що їх російський уряд намагався створити в Україні, перейняли українську мову, хоч твердо тримали свої віри і звичаї. Правда, більшість цих колоністів - хліборобів з часом стали крамарями, ремісниками і т. п., а землі свої віддавали українцям в оренду. В Херсонському повіті найбільшими жидівськими колоніями були Єфінтар і Нова Полтавка з добре поставленою хліборобською школою. Віля посуду Березовогогого була жидівська колонія Нагартава з великою школою „Талмуд Тора", в якій жиди вчилися різним ремеслам. Виглядовою мовою в тій школі була жидівська, але населення Нагартава говорило по-українськи. При цій нагоді хочу зазначити, що там вивчав з дитинства українську мову Ілько Ворзак, батько якого був учителем в Толмуд Торі. Там молодий Ворзак зацікавився українцями й пізніше присвятив свої праці мизувшні України, тям більше, що посад Березоговатий і сусідній з ним посад Вісенський (Ватурна) були на них не приходили. В 1888 році „малоросам" вдалося відокремитися толокою; на якій „великороси" не мали права висіпати коней.

Далі в збірнику читаємо: „У малоросів заважається велика стійкість щодо їхньої самобутности. Російську книжку мову в школі, а тим більше поза нею вони майло засвоюють... Взагалі помітно, що великороси легше сприймають малоросійські слова в розмовах, ніж навпаки... Малороси ж від одного слова великоросійського не живають; жба лише в сварці з великоросами".

В підсумках дослідження сказано: „Тому, що ці дві групи населення живуть одні побіч одної більше ніж 150 років і виховали кілька поколінь при однакових фізичних умовах, зберігаючи свої національні прикмети і не піддаючись взаємному впливу — значить, існує дуже велике провалля між їх духовним складом, світоглядом, способом життя, походження яких закорінене в далекій минувшині тої і другого народу".

Видання творів Богдана І. Антонича

Нашому громадянству ця видання творів поета Богдана Ігоровича Антонича (1909-1937) вступило в останню фазу реалізації, і книжку відано вже до друку. Книжка — однотомний творів на 400 сторінок — появиться з початком осені.

Останніми роками можна було спостерігати незвичайне зацікавлення поезією Антонича. Про нього писали не тільки на еміграції, а й на Україні, де його „відкрили" молоді поети, яким набридли соцреалістична січня. У львівському „Жовтні" вже появився вибір його поезій, як теж перша редакція його лібретта до опери „Довбуш". Однак, заповідана книжка його поезій на Українці досі не появилась, застрягла в цензурі (як на невідомо чому натякнув Р. Братунь на недавній республіканській конференції поетів у Києві). Во хоч Антонич — поет майже аполітичний, його ідеалізм і естетизм можуть мати вплив на молодих поетів і читачів. А втім, де книжкове видання, якщо й появиться, може бути тільки сильно пересіяним вибором його поезій.

Куди краще стоїть справа з виданням творів Антонича в Чехо-Словаччині. В Празі вже заповідано вихід книжки поезій*, і треба сподіватися, що якась частина накладу згідно попаде й в Україну. Однак, повне критичне видання творів Антонича можливе тільки на еміграції.

Конкретно, протягом двох років автор цієї статті і поет Богдан Рубчак з Шингаго працювали над виданням творів Антонича, яке тепер відано до друку. Видання це буде не тільки можливо якнайповнішим, але й найбільш автентичним, бо редактор його мали до диспозиції понад 500 сторінок рукописів Антонича, починаючи від його перших віршованих спроб аж до останніх довірливих поезій. Отак, у книжку ввійде не тільки 5 відомих збірок поета („Привітання життя", „Три перетини", „Книга лева", „Зелена свангелія" і „Ротації"), а й ще не видана окремою книжкою збірка релігійних віршів „Велика гармонія", поодинокі вірші якої друкувалися у львівських „Звонах", закладених тодішнім ректором Богословської Академії Йосифом Сліпим, який і сьогодні, вже як кардинал, цікавиться долею цієї збірки.

Крім цього в книжці буде ще окрема збірка „Незборані поезії", які друкувалися в різних газетах та журналах і не ввійшли до ніяких відомих збірок. У цій групі є чимало блискучих речей. Велику допомогу у збиранні цих розспаних віршів і бібліографії писав про Антонича дали численні аматори його поезії та українські бібліотеки в Сарселі, Вінніпегу, Шингаго, як також бібліотека Вінніпезького університету. Тож книжка обіймає весь доступний редакторам поетичний і критичний матеріал Антонича і

про Антонича. Власне, редактори видання мали на увазі не саме перевидання відомих речей, а й створення такого ґрунтовного видання, яке стало б підставою для інших видань у майбутньому.

Тому, крім самих поезій, книжка матиме й основну статтю про поета та його добу — галицьке літературне життя 1930-их рр., деякі Антоничеві статті, що мають зв'язок з його поезією, дві редакції лібретта до опери „Довбуш", найважливіші варіанти його поезій і багату бібліографію писану про нього. Во про Антонича писали й пишуть не тільки на Україні, а й в ЗДА і Канаді, Німеччині і Франції, Польщі і Аргентині... У книжці будуть також репродукції маловідомих портретів поета (фотографічних і мальованих мистцями), обгортки його книжок і репродукції цікавих рукописів.

Об'єднання Українських Письменників в емізлі „Слово" давно носилося з думкою здійснити своїми силами це видання, але на перешкоді ставала справа коштів цієї буди - що - будь не малої книжки; до того ж гарно видають. Тут, власне, один з аматорів поезії Антонича, д-р Ярослав Падох, зв'язав редакторів видання з нашими лемківськими організаціями. Вони прийняли ідею видати твори найважливішого поета Лемківщини з ентузіазмом, так що видання зможе появиться коштом Організації Оборони Лемківщини. Немас сумніву, що таке видання буде найкращим пам'ятником для Богдана Рубчак з Шингаго працювали над виданням творів Антонича, яке тепер відано до друку. Видання це буде не тільки можливо якнайповнішим, але й найбільш автентичним, бо редактор його мали до диспозиції понад 500 сторінок рукописів Антонича, починаючи від його перших віршованих спроб аж до останніх довірливих поезій. Отак, у книжку ввійде не тільки 5 відомих збірок поета („Привітання життя", „Три перетини", „Книга лева", „Зелена свангелія" і „Ротації"), а й ще не видана окремою книжкою збірка релігійних віршів „Велика гармонія", поодинокі вірші якої друкувалися у львівських „Звонах", закладених тодішнім ректором Богословської Академії Йосифом Сліпим, який і сьогодні, вже як кардинал, цікавиться долею цієї збірки.

Крім цього в книжці буде ще окрема збірка „Незборані поезії", які друкувалися в різних газетах та журналах і не ввійшли до ніяких відомих збірок. У цій групі є чимало блискучих речей. Велику допомогу у збиранні цих розспаних віршів і бібліографії писав про Антонича дали численні аматори його поезії та українські бібліотеки в Сарселі, Вінніпегу, Шингаго, як також бібліотека Вінніпезького університету. Тож книжка обіймає весь доступний редакторам поетичний і критичний матеріал Антонича і

кої ролі, не існувала для нього. Мені навіть було б чудно представити собі його в церкві або в костелі. Це був з погляду релігійного не скажу індиферентист, але повний агностик. У нього не було зміслу для релігії — таке бодай вражіння вінніс я зі своєї знайомости з ним," — згадує Франко.

Коли пригадаємо собі те, що написав І. Франко про свого вчителя релігії о. Торонського, то можемо догадуватися, де були джерела Франкового відношення до релігії ще в гімназійних часах.

Лімбах не любив французів і ту нелюбов „суггерав" Франкові, який з тої причини занедбав у гімназії французьку мову, що мусів надолужити аж у 80-их роках. Не подобався Лімбахові і Еміль Золя, яким захоплювався Франко.

Франко зустрічався з Лімбахом і у Львові, в 1875 році і пізніше, коли і Лімбахів син і Франко студіювали в університеті.

Лімбах цікавився тоді творчістю свого колишнього учня і, слухаючи „Лесинишу челядь", яку автор читав, бурмотів: „Гарно, гарно. Є певна мелодія, є й пластика, і невеличкий чуттєвий підклад". Та коли Франко дочитав оповідання до кінця, його критик змінив свою оцінку: — Пощо ви попусували ідилію. Початок заповідав ідилію, а при кінці набовтали якогось квасу.

ЛУКА ЛУЦІВ
ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІАЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(21)

Вистрий Франків умі влучно одіняв осуди Лімбаха, пізнаючи, що він „або не знає чогось, або дивиться на речі несправедливо, агріорно". Лімбах знав тільки дві оцінки: надмірно ентузіастичну або безапелляційно категоричне „фюр ді Кац!" (нічого не варте). Франко признає, що „позитивної духової справи ця розмова не давала, то проте в ній, як в содовій воді, було якесь освітлення, віяло чимось для мене новим, незвичайним і принадним, чого я на разі не вмів назвати".

„Після того сухого тону, яким викладано нам скупі відомості з історії літератури в гімназії, — лише він, — після тих ніби об'єктивно-помірюваних оцінок, після того фальшиво піднятого тону, яким треба було говорити про великих корифеїв літератури і про все, що вийшло з-під їх пера, Лімбахові різкі та іноді несправедливі слова набирали незвичайної ціни" (II, 202-203).

Лімбахові оцінки були неабельноні, це була „не шухляда, напхана старими паперами", і тому гім-

назійна молодь його шанувала, а Франко „мав собі за честь, що він перший до нього зголосився. Франко каже, що Лімбахова вдача була реалістична, він не мав заокругленого знання, ані ясного світогляду, люблячи повторяти фразу, що він не „книжка, а людина з її суперечностями". Його улюбленими письменниками були Гомер і Шекспір, Вальтер Скот і Сервантес, Гете і Шплер, а особливо Діккенс.

Лімбах почав своїх учнів: „Тих держіться... Від них учіться не лише писати, але головна річ бачити! Бачити те, що вас окружає. В баченню, в оці головна штука... Великі письменники — це Колумби свого роду: вони відкривають нам нові світи, нові Америки скрізь доволі нас, уміють у найпростіший буденній речі показати нам щось нового, нечуваного, несподіваного" (II, 208-209).

Франко признається, що Лімбах „впливав на вироблення його літературних поглядів та замишування більше, ніж це могла чинити шкільна наука, майже наскрізь шабльонова та формалістична". Розмова з Лімбахом, на думку молодого Франка, була „визлетом у якісь повітряні краї, в німежеваті стейи духового життя, естетичних питань та привабливих творів людської фантазії, де всякі питання дійсного практичного життя, а властиво тої мізерії, що нас окружала, щезали, попросту переставали існувати". Треба підкреслити і те, що „релігія в складі його (Лімбаха—Л.Л.) думок і почувань не грала нія-

(Далі буде)

Праця
HELP WANTED MALE

FOREMAN
for transformer assembly. Supervise approximately 40 employees. Experienced in both commercial and military transformers. Must have knowledge of laminating, wiring, assembling, potting, impregnation, painting, basic testing. Please forward resume to Berkshire Transformer Corporation, Kent, Connecticut, or phone for appointment (203) 927-3541.

CARPET WHSE. CARPET CUTTERS
Limited experience necessary
Binding and Serging Machine Operator. Must Be Experienced.
General Warehouse Men; Will Train; Good Opportunity.
Call Mr. White at 837-4664, New York Call Collect.

DRAFTSMAN
Excellent opportunity. Design and detail draftsman required for expanding aircraft company. Some exp. hydraulics, cryogenics or filters and assets. Phone 992-3990. United Far Matic, 83 Dorso Avenue Livingston, N.J.
Equal opportunity employer

SINGER SEWING MACHINE MECHANIC
Experienced, fringe benefits, permanent position, starting salary \$140 week. Apply Byer Rolnick Casual Headwear Co.
528 South Ave., Plainfield, N.J. 212 DI 4-0174 or 201 756-7816

INSTALLERS CARPENTERS - SUB. CONTRACTORS
Aluminum siding installers wanted for Two Guys Home Improvement Division. Full time, permanent position. Call Mr. Rubenstein
201 878-7638 or 201 278-5759

WIRES & SOLDERERS
Experienced & Trainees - No Experience Required. Immediate Openings. Full Time 8:00-4:30. Interviews Daily & Saturdays 8:30 AM - 7:00 PM.
Republic Electronics
576 Broad Hollow Rd. Fdale/Melville Area (516) CH 9-1414
An equal opportunity employer

ПОШУКУЮТЬ ГЛЮСАРА-МАШИНОЗНАВЦЯ (Machinista)
до малого підприємства. Молодіжні, токарні. Платня за умовою. Користі. SELO PRECISION & PROTOTYPE CO.
Deerpark, N.Y. 516 586-5888

MECHANIC WANTED
50-50 Shop
Good guarantee. Blue Cross, Blue Shield, two-week vacation after 1 year of employment. No Saturdays. See Service Manager Ronald Wilson.
GILLESPIE FORD SALES
Rte. 139, 700 Plain St. Marshfield, Mass.

MATERIAL HANDLERS
1st & 2nd shifts. All benefits, air conditioned plant. Good starting rate. Apply Mr. Van Der Clock
General Hose & Coupling Co.
Sherwood Lane, Coldwell, N.J. 961 228-0500

AUTO SERVICE DEPT. TWO GUYS
The following positions now open in new department: MANAGERS ASSISTANT MANAGERS SALESMEN FRONT END MECHANICS INSTALLERS (for) Brakes, Mufflers, Seat Covers, Etc.

UPHOLSTERY TRIMMERS
Excellent working conditions and company fringe benefits. Good starting salary. Call — 837-7406, ext. 382 for appt.

HELP WANTED FEMALE

NURSES
RN'S AND LPN'S
PARKER HILL MEDICAL CENTER
is a 60 bed General Medical-Surgical Hospital, located in Boston. Here you may enjoy the benefits of a large hospital and the congenial working conditions of a small hospital. Benefits include: Excellent starting salary - 37 1/2 hour week with time and one-half for overtime - Shifts arranged to accommodate those wishing to further their education at nearby colleges - Living quarters available. Call or write Personnel Dir. Parker Hill Medical Center
53 Parker Hill Avenue, Boston, Mass. 617 566-7080

ЗМІНА АДРЕСИ
ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ“
81-83 GRAND STREET

Долучую 10 центів — прому зміни моєї адреси: JERSEY CITY, N. J. 07303 (P. O. Box 346)
Моя СТАРА АДРЕСА була:
ЧИСЛО ВІДПОВІДІ (якщо член УНС)
Ім'я і прізвище:
Адреса:
Моя НОВА АДРЕСА така:
Ім'я і прізвище:
Адреса:

Праця
HELP WANTED MALE

WAREHOUSE SUPERVISORS
We require several seasoned warehouse operating men for our public warehouse in Carlstadt, N.J. Day and night work is available. This is permanent work with excellent future. Call 201-472-1100 or write P.D. Box 1012 - Clifton, N.J.

MAINTENANCE FOREMAN
Ability & exp. with production line mechanical problems. Textile machinery exp. helpful but not necessary. Able to supervise machine shop personnel & direct machine fabrication & erection with some knowledge of control. N. E. plant. Crown Products, 2121 Wheatheaf Lane, Phila. Pa. FI 4-4452.

MACHINIST OPPORTUNITY
Milling Machine Operator. 100 year old firm expanding. New division. Excellent growth. Potential for experienced position. Vacations. Holidays. Benefits. Etc. Continental Models, No. 1 Dupont Street, Plainville, L.I. Expressway Exit 45. Opposite Holiday Inn. Salary open. 516 WE 5-2806

MECHANICAL-ASSEMBLERS
Знання — знаряддя — set ups. Відчитування з „блоу прінту“. Якщо потрібно навчимо. Шкідливі умови праці. Досконала нагода. Телеф. цілий тиждень.
ROLOR CORP.
155 Michael Drive, Syosset, L.I.

MACHINE SHOP
50 годин / денна і нічна шифти.
MILLING "A"
LATHE "A"
CHUCKER "A"
SCREW MACHINE
Платні сянга і вакансії. Платні шпиталь і операції.
LND, INC.
Call: Mr. Carl Brucker (516) 878-6232
Island Park, L.I.

ПЕКАР СОЛОДКОГО ПЕЧИВА
Побажаний молодий чоловік з деяким досвідом пекарства, як пекар солодочих. Юніанні бенефіти.
WEBER'S BAKERY
52 West Fordham Road
FO 5-9897

MACHINISTS
5 to 10 years experience in precision machining and assembly. MACHINISTS HELPER
Up to 2 years experience desired. Technical or high school machine shop training acceptable. Also wanted Designer Draftsmen, Electronic Test Technician. Positions include all company paid benefits. Interesting work on commercial and military projects. Call ED 3-6960 or apply in person
General Applied Science Laboratories, Inc.
Merrick & Stewart Aves. Westbury, L.I., N.Y.
An equal opportunity employer

SHOEMAN — We have (9) high grade children's shoe stores and we are expanding. The following positions are available: 1. Manager-Trainees. 2. Asst. managers and salesmen. This is the opportunity you have been waiting for. Contact Mr. van der Vliet at Daniels Bootery, Ellsworth Dr. & Fenton St., Silver Spring, Md. 301-585-5746

ADVERTISING (MECHANICALS)
Man wanted to do interesting and diversified board work in large advertising dept. of retail discount dept. store chains; 1 to 2 yrs. experience preferred but not necessary.
Call Mr. Gifford at 773-2605
TWO GUYS
174 Passaic st. Garfield, N.J.

Праця
HELP WANTED MALE

МАШИНІСТ
1-шо і 2-го класні до оперування різноманітними машинами. Сетлінг унд working to close tolerances from blue prints. Also wanted quality control inspectors.
PENCO HYDRAULICS
Port Newark, N.J. 201 624-8771

ARTIST RETAIL LAY-OUT
Man wanted to do interesting diversified retail lay-outs in large advertising department for one of the East's fastest growing Discount Dept. Store Chains; excellent opportunity for man with a desire for advancement. Salary commensurate with experience and ability. Call or write, Mr. William Gifford at 773-5855
TWO GUYS
174 Passaic st. Garfield, N.J.

GRINDERS ALL TYPES
Centerless or Centered Type Work. Experienced. Plenty of overtime. Permanent. Finest working conditions. Unusual opportunity for good men.
NEW ROCHELLE PRECISION GRINDING CORP.
162 East Main Street
New Rochelle, N.Y. (914) NE 2-7200

AUTO MECHANICS
Very busy dealership is in need of a top quality, all-around mechanic. GM experience preferred; very good pay, piece work; we also need a man to do new car warranty work; steady employment, 5 days week, many benefits. Contact Carl Anderson.
HOFFMAN CHEVROLET
425 Bloomfield Avenue
Bloomfield, N.J. 201 748-8200

MACHINISTS
Lathe Hands. Milling Hands. 1st Class up to \$3.50 per Hour. Full benefits. 50 hours week.
Allied Scarsdale Division
263 W. Merrick Road, Valley Stream
1 1/2 miles N.Y. City Line
Air conditioned shop. 516 LO 1-9333

AUTO BODY PAINTER
Висока платня, приємні умови праці. Телефонувати:
516 333-4000

AUTO BODY METALMAN
Висока платня для досвідченого чоловіка. Приємні умови праці.
516 333-4000

CAR WAXER and POLISHER
Good Salary — High Commissions and Bonus
Prestige Northern N.J. Location with opportunity to participate on ownership basis for right man. For interview
Mr. M. Frost 377-7188

AUTO POLISHER
Досвід в праці при нових автах.
JOHNNIES RAMBLER
878 Bloomfield Avenue
W. Coldwell, N.J.

Праця MALE & FEMALE
MALE & FEMALE
Now under new management has immediate openings for OPERATORS and PRESSERS
ON BETTER DRESSES. Good steady work. High piece rates.
ROBIN MFG. CO.
62 County St. Stafford Square
Fall River, Mass.

MEN & WOMEN
Gain a personal satisfaction from working with Mentally Retarded individuals from 2 weeks to 90 yrs of age. Educational program for new employees during day time on duty hours. Assignment to day evenings or night shift, after completion Insurance, Holiday and Sick Leave, Vacation & Retirement benefits. Reference verified prior to employment. Salary \$73.20 per 40 hr. Interviews: Monday through Friday 1 P.M. to 2 P.M. Belchertown State School, Belchertown, Mass. 413 323-6811

ДО РУЧНОГО ШИТТЯ
при мужських жакетах. Секційна праця на штирку.
DELL CLOTHING CO.
692 Broadway (4th St.)
Тел. Mr. D'elitto OR-7-3380

ЦІНИ ОГолоШЕНЬ В Щоденнику „СВОБОДА“
1 ліч через одну шпальту за культурні цитати (академії, посмертні знахідки, розшуки, подвиги) \$2.00
1 ліч через одну шпальту за приватні концерти, бізнесові оголошення (забави, фестивали, пікніки, бенкети, балки, продаж домів і т. п.) \$3.00
1 ліч через одну шпальту за політичні оголошення (виборчі кампанії) \$4.00
Оголошення через 8 шпальт (ціла сторінка) по \$3.00 за кожного роду оголошення.
Виготовлення кліше на одну шпальту \$4.75
Виготовлення кліше на дві шпальти \$6.50

Повідомляється всі організації, установи і соціальної особи, які домагаються оголошення, що адміністрація буде акуратно відкидати через оголошення, доки не будуть виправдані відповідні документи.

„СМВОЛ АКЦІЇ“
Асистент секретаря комерції Юджін П. Фолі, що є рівночасно директором Адміністрації Економічного Розвитку, за своїм „столяком“ у Вашингтоні. При цьому столі немає де сісти — стоїть той, що при ньому працює і стоїть немає відвідувачі. Секретар Фолі називає цей стіл „символ акції“ і він його придумав на те, щоб „відібрати людям охоту сидіти й говорити“.

Анна Брудна
Анна Брудна, доволі гнітна членка Відділу св. Петра і Павла число 220 в Шикаго, померла несподівано на удар серця. Родилася в селі Мадзьковичі коло Перемишля. Приїхала до ЗДА в молодому дівочому та відразу включилася в громадське та церковне життя. Будучи активною в своєму відділі, вона також була першою, що zorganizувала Відділ Союзу Українок на півдні Шикаго. Свою ширшу українську душу проявила під час еміграції залучивши із Європи. Покійна із своїм мужем допомогла десяткам українців улаштуватися на праці, нерідко перемиюючи свою хату у переходивий табір.

При тому вона ніколи не забувала за Батька Союз та своїми патріотичними аргументами вміла кожного переконати, що членство в УНС це не тільки потреба і обов'язок, але також гордість кожного українця. Крім відданої праці в різних організаціях Покійна була прикладною господинею, та взірцевою матір'ю своїм дітям. Покійну поховано з церкві Родження Пресвятої Богородиці на цвинтарі св. Миколая при масовій участі рідні, друзів та знайомих, які хотіли востаннє попрощатися з нею та подякувати їй за добрі діла. Зворушливі прощальні слова виголосила голова Окружного Комітету Союзу Українок — пані Шандра. Залишила в смутку свого мужа Стефана, трьох дочок та сімх внуків. Вічна їй пам'ять.
Петро Гут

Праця
HELP WANTED MALE

DRAFTSMAN
Experienced on Supermarket fixtures. And Store Layout. Salary open. Nice working conditions. Excellent opportunity for right man. Call all week.
LU 3-8100

ДОСВІДЧЕНІ ПОМІЧНИКИ СТОЛЯРІВ
Добра платня, постійна праця. Приємні умови.
KEY MAR WOODWORKING CO.
245 East 40th St. N.Y.C. 212 NU 2-1132

Праця
HELP WANTED FEMALE

ОПЕРАТОРКИ
Zippers — French Belt Setters. "Air cond." — Добра платня, постійна праця.
Sportempo Sportswear
209 West 38th Street
New York City (4th Fl.)

HOME WORKERS
Experienced Fancy Stitchers on shoe uppers. Work in the comfort of your own home. We provide machine. Apply
ARTISAN SPECIALTY CO., INC.
Lafayette Industrial Park (across from Iafolla's)
Portsmouth, N.H. 603 436-0022

LICENSED PRACTICAL NURSES
— 2:45-11:15 shift. Salary \$85.90 per 40 hours. School for Mentally Retarded. Insurance. Holiday, Sick Leave, Vacation, Retirement Benefits. References verified prior to employment. Must be currently licensed in Commonwealth. Interviews: Monday through Friday 1:00-2:00 P.M., Belchertown State School, Belchertown, Mass. Tel: 323-6311

ДО РУЧНОГО ШИТТЯ
при мужських жакетах. Секційна праця на штирку.
DELL CLOTHING CO.
692 Broadway (4th St.)
Тел. Mr. D'elitto OR-7-3380

Головний лікар ЗДА домагається кампанії проти занеженого повітря

Сан Франсіско, Каліфорнія. — Головний лікар д-р Вільям Г. Стюарт домагається повести широку кампанію проти занеженого повітря в деяких районах цієї країни, щоб охороняти здоров'я американського населення. Д-р Стюарт із Уряду здоров'я ЗДА промовляв на річних зборах Товариства в справі контролю повітря. Він сказав, що нема сумніву, що нечисте повітря спричиняє такі недуги, як пієтрик легень та хронічний бронхіт та астму. Досі тільки 33 стейти мають закон про контроль повітря, але і ці закони не завжди вистачальні. Треба повести акцію в тому напрямку, щоб очищувати повітря та не допускати до того, щоб його занежили дим з фабрик та з авт. яких щоразу більше на вулицях міста і автострадах країни. В 1975 році ЗДА матимуть 235 мільйонів населення, з якого три чверті житимуть на одній десятій території цієї країни. Тому стейтові легіслатури та міські самоуправи великих метрополітальних округ та

Business Opportunity

Власник по 30 р. відходить на пенсію.
COUNTRY BAR & GRILL
з домом, приносить д. багато грошей, гараж і газ. сталя на акр. землі, 12 м. від Олбані при Route 20. Цінить \$29,000, 1/2 готівки.
МОТЕЛЬ
6 приміщень з велик. 2 род. домом на 4 акр., має 600 ft фронту при Rt 20, повне улаштування, 16 м. від Олбані, доб. ре положення \$29,000.
HARRY HONIG, Nassau, N.Y.
REP. FILLISKIE REALTY

REAL ESTATE DISPLAY

ПРОДАЄТЕ чи КУПУЄТЕ?
TRIDENT REALTY CO.
88 Second Ave. — NEW YORK, N.Y. — Tel.: 477-6400
БЕРЕМО ДОМІ ПІД ЗАРЯД

Vacations - Vacations

ПРОВЕДІТЬ СВОІ ВАКАЦІЇ у БІЛОМУ ДОМІ (White House), Accord, N. Y.
(4 миль від СОЮЗІВКИ)

Ліс, поляни, річка і риболовля. Великий фільтрований ставний басейн. Кімнати мають гарячу та холодну воду з ланічними. Домашній харч — на бажання дстичний. Винаймається також кімнати без харчування і для самотнього варення. По інформації звертатися:

Stefania KRYNYSKA — White House, Accord, N.Y.
Новий телефон: 914 628-5959 або 914 893-9860
Тел. в Нью Йорку: TU 6-5888
Доїзд авт.: Route 209 to Accord, N.Y. then to the Grand Rd.
Доїзд автобусом: from Port Authority Bus Terminal, 8th Ave. & 42nd St., take Shortline But to Accord, N.Y.

ВСІ

ОЩАДНОСТІ ЗАРОБЛЯЮТЬ 4.50%
Передбачений початок: від 1-го липня 1966

- НЕ ТРЕБА ЧЕКАТИ 1 РІК
- НЕ ТРЕБА НИЯКИХ ДОВІДОК
- НЕМА ТУТ НИЯКИХ ШТУЧОК

IRVING SAVINGS

Зощадність від 15-го заробляете від 1-го. 15 особливо високозаробіткових днів кожного місяця!
128 MARKET ST. (near Main) PATERSON, N.J. • 274-4204
Daily 9-3; Fri. Eves. 6-8 • Free Parking at Maiden Lane Lot, Hamilton Street

ТАРЗАН, ч. 5643, Тарзан кміче до втечі...

THE WEAKENED GLASS COLLAPSED FROM INWARD WATER PRESSURE, SHATTERING THE TANK. CHAOS ENSUED AS THE BOAT FLOODED!

FORGETTING THEIR DIFFERENCES, THE EX-PRISONERS RALLIED AGAINST THE ENEMY. TARZAN GRABBED THE DIAMOND CASKET AND CALLED OUT, "QUICKLY—FOLLOW ME!"

Послаблене скло захиталося від натиском води з середини, і танк вщент розбився. Настав хаос, як вода залила кімнату!

Забуваючи свої спори, колишні в'язні об'єдналися проти ворога. Тарзан вхопив скриньку із діамантом і крикнув: — Швидко - за мною,